

Патека (Протокол) за постапување на матични лекари за тестирање и лекување на пациенти со КОВИД-19

Матичните лекари се есенцијален дел од системот за здравствена заштита и неопходно е да продолжат со работа и во услови на прогласена вонредна состојба поради КОВИД-19.

I. ОПШТИ МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЈА НА ШИРЕЊЕ НА КОВИД-19 ВО ПРИМАРНА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА.

Упатства за пациенти

1. **Закажувањето** на прегледите кај матичен лекар, пациентите да **го вршат само преку телефон, освен во итни и неодложни состојби!**
2. Пред влегување во здравствената установа, пациентите да стават заштитна маска преку устата и носот.
3. Во чекалните растојанието меѓу пациентите да биде најмалку од 1,5 метри и задржувањето да не е подолго од 15 минути.

Насоки за матични лекари!

1. **Задолжително користење на лична заштитна опрема при преглед на секој асимптоматски пациент**
  - a. Хируршка маска за заштита на уста и нос
  - b. Миеење на раце со сапун и вода по секој преглед
2. Дезинфекција на работни површини, чекална и ординација се врши најмалку два пати на ден
3. Доколку се јави пациент со симптоми на заболувања слични на грип се постапува според алгоритам во прилог. Се користи лична заштитна опрема:
  - a. Хируршка маска за заштита на уста и нос
  - b. Ракавици за еднократна употреба
  - c. Се врши дезинфекција и проветрување на ординација и чекална по прегледот

II. Постапување со пациенти сомнителни за КОВИД-19

1. Пациентот се јавува по телефон (освен ако веќе пациентот не е дојден во ординација, во вој случај се применуваат мерките опишани во постапки за пациенти со симптоми слични на грип)
2. Се поставуваат прашања за одредување на ризик.

II.1 Прашања за процена на ПАЦИЕНТИ ВО ВИСОК РИЗИК

СИМПТОМИ:

1. Дали има покачена телесна температура над 37.5 степени?

Комисија за заразни болести

2. Болки во Грло
3. Болки во тело и изнемоштеност
4. Кашлица
5. Тешкотии во дишење

Експозиција?

А. Патување

- Дали бил во странство во последни 14 дена?

Б. Контакт со потврден/сомнителен случај

- Дали живее во исто домаќинство како случајот, или потврден случај на домашно лекување?
- Дали имал/а незаштитен директен контакт со заразни секрети на случајот (на пр. при кашлање, допирање на користените марамчиња без ракавици)?
- Дали имал контакт лице в лице со случај на растојание помало од 2 метри и подолго од 15 минути
- Дали бил/а во затворена просторија со потврден случај (на пр. училница, сала за состаноци, чекална во болница, автобус, итн.) на растојание помало од 2 метри и подолго од 15 минути

ВИСОК РИЗИК: Пациентот има температура плус најмалку еден симптом и одговорил потврдно на едно од прашањата во А или Б

ПОСТАПКА: Се упатува за тестирање на еден од пунктовите за КОВИД-19 тест. Закажувањето е преку Мој Термин! Пациентите во висок ризик имаат приоритет за закажување на термин.

Пациенти кои имаат потешка клиничка слика по проценка на лекарот или хроничните болни и возрасни лица кои имаат изразени симптоми и потврдно одговориле на А или Б се упатуваат на инфективно одделение во регионалната болница за третман на КОВИД-19 со претходна телефонска најава и електронски упат креиран преку „Мој Термин“ .

Пациентите со тешка клиничка слика кои се на територија на Скопје се упатуваат во УК Клиника за инфективни болести или друга болница одредена за лекување на КОВИД-19

Доколку одговорите под А и Б се негативни, лекарот го лекува пациентот согласно медицина базирана на докази.

II.2 Прашања за проценка на ПАЦИЕНТИ ВО СРЕДЕН РИЗИК

СИМПТОМИ:

1. Дали има покачена телесна температура над 37.5 степени
2. Болки во Грло
3. Болки во тело и изнемоштеност
4. Кашлица
5. Тешкотии во дишење

Експозиција?

А. Контакт со потврден/сомнителен случај

- Дали бил во близок контакт со потврден случај помалку од 15 минути?
- Дали имал директен физички контакт со потврден случај (на пр. ракување со рацете)
- Дали живее во исто домаќинство со лице во домашна изолација (домашен карантин) и постојано се применувал мерките за превенција препорачани во упатства за самоизолација (домашен карантин)

СРЕДЕН РИЗИК: Пациентот има температура плус најмалку еден симптом и одговорил потврдно на едно од прашањата за контакт (А)

ПОСТАПКА: Ако исполнува услови за среден ризик се упатува за тестирање на еден од пунктовете за КОВИД-19 тест. Закажувањето е преку Мој Термин!

Пациенти кои имаат потешка клиничка слика по проценка на лекарот или хроничните болни и возрасни лица кои имаат изразени симптоми и потврдно одговориле на А се упатуваат на инфективно одделение во регионалната болница за третман на КОВИД-19 со претходна телефонска најава и електронски упат креиран преку „Мој Термин“ .

Пациентите со тешка клиничка слика кои се на територија на Скопје се упатуваат во УК Клиника за инфективни болести или друга болница одредена за лекување на КОВИД-19

Доколку одговорите за контакт се негативни, лекарот го лекува пациентот согласно медицина базирана на докази.

II.3 Прашања за проценка на ПАЦИЕНТИ ВО НИЗОК РИЗИК

СИМПТОМИ:

1. Дали има покачена телесна температура над 37.5 степени
2. Болки во Грло
3. Болки во тело и изнемоштеност
4. Кашлица
5. Тешкотии во дишење

Експозиција?

А. Случаен контакт со потврден случај:

- Имал контакт со потврден случај на растојание поголемо од 2 метри или пократко од 15 минути?
- Бил во затворена просторија со потврден случај (на пр. училница, сала за состаноци, чекална во болница, автобус, итн.) на растојание поголемо од 2 метри и пократко од 15 минути?

НИЗОК РИЗИК: Пациентот има температура плус најмалку еден симптом, а не дава податок за контакт

ПОСТАПКА: Ако исполнува услови за низок ризик **СЕ УПАТУВА** за тестирање за КОВИД-19.

НЕМА РИЗИК: Пациентот НЕМА СИМПТОМИ а одговорил потврдно на едно од прашањата за контакт (А)

ПОСТАПКА: Ако НЕ исполнува услови за ризик и НЕ СЕ УПАТУВА за тестирање за КОВИД-19.

Лекарот го лекува пациентот согласно медицина базирана на докази.

III. Постапки со пациенти позитивни на КОВИД-19

III.1 ПРЕПОРАКА ЗА ЛЕКУВАЊЕ НА ПАЦИЕНТИ СО ПОТВРДЕНА КОВИД-19 ИНФЕКЦИЈА ВО ДОМАШНА УСЛОВИ

Насоки за пациенти

- Изолација во соба без контакт со домашните
- Доколку е можно употреба на посебно купатило
- Избегнување на контакт со животни
- Телефонска најава пред посета на доктор
- Употреба на медицинска маска при присуство на луѓе или посета на лекар.
- Покривање на носот и устата при кашлање и кивање. Употребените марамчиња се фрлаат во канта за ѓубре со ќеса, а потоа темелно миење на рацете со сапун и вода најмалку 20 секунди или хигиена на рацете со раствор кој има 60-95% алкохол.
- Користење на посебен прибор за јадење, постелнина и крпи.
- Одмор, доволен внес на течности и храна
- Употреба на антипиретици, во прв ред парацетамол (да не се надминува препорачана дневна доза од упатството).
- Предметите кои често се допираат треба редовно да се чистат и дезинфицираат (мобилен телефон, тастатура, кваки на вратите, маса)
- Мониторирање на симптомите два пати на ден
- Доколку пациентот примети влошување на тегобите (пр. забрзано дишење и тешко дишење), да се јави кај матичен лекар!

Насоки за матични лекари

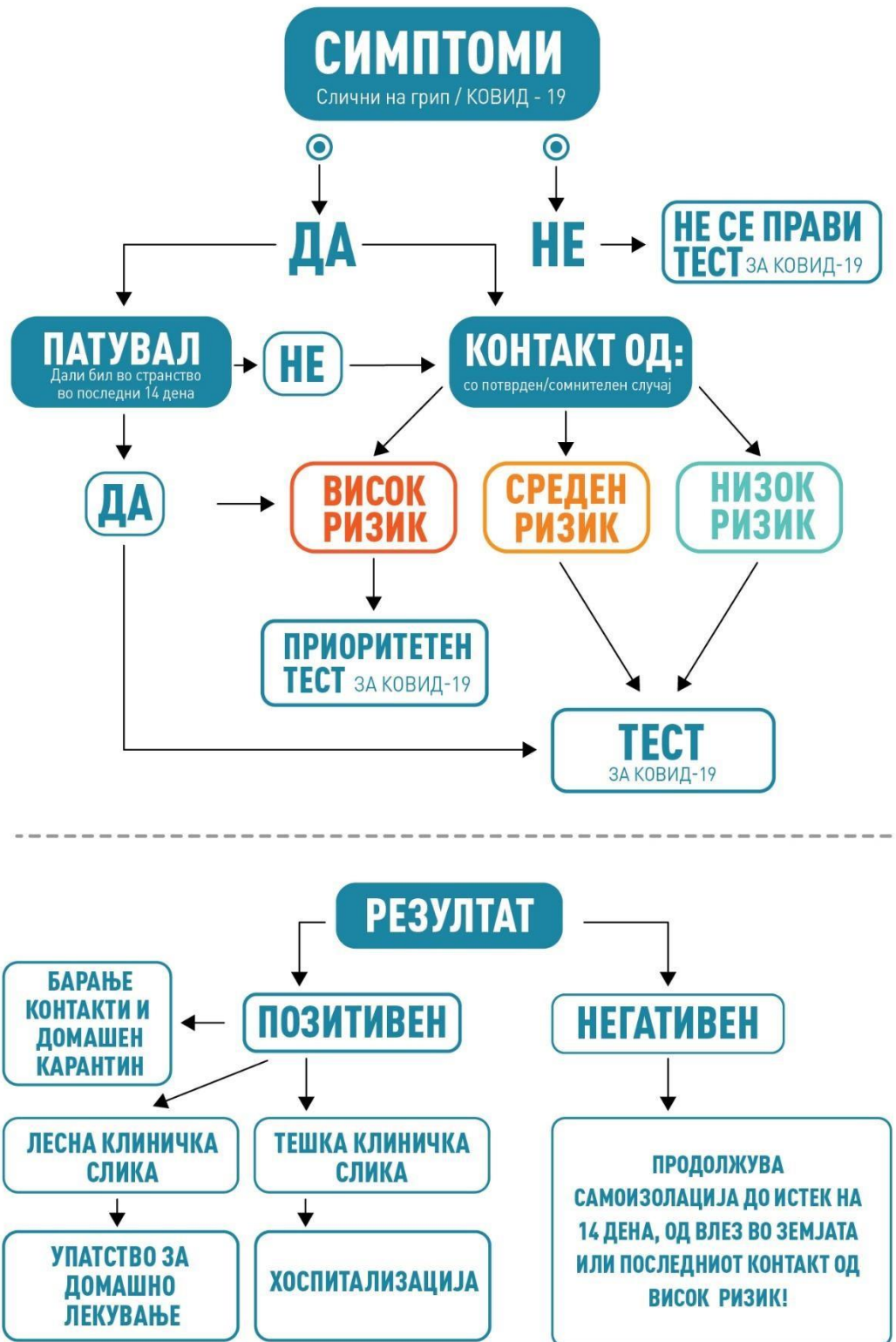
Комисија за заразни болести

- Ако пациентот кој е на домашно лекување се јави поради влошени симптоми веднаш се упатува до Клиника за инфективни болести во Скопје¹ со претходна телефонска најава и електронски упат креиран преку „Мој Термин“.
- Доколку пациентот не може да организира сопствен транспорт – транспортот се спроведува со возило на Итна медицинска помош
- Пациенти кои се позитивни на КОВИД-19 и се на домашно лекување а имаат потреба од итна здравствена интервенција која не е поврзана со КОВИД-19 (хирургија, интерна медицина и сл.) се упатуваат во ГОБ 8-ми Септември

---

¹ Министерството за здравство редовно ќе ја ажурира листата на болници кои се одредени за третман на потврдени случаи на КОВИД-19

Алгоритам за утврдување на потреба од тест за SARS-CoV-2

IV ПОСТАПУВАЊЕ СО ПАЦИЕНТИ КОИ ИМААТ ЗАКАЖАНА ИНТЕРВЕНЦИЈА

Насоки за матични лекари:

- Матичен лекар преку алгоритмот за закажување на тестирање за КОВИД-19, закажува термин за тестирање од КОВИД-19 за пациент кој во иднина има закажана хируршка интервенција од редовен елективен програм или интервенција од редовен програм на ендоскопски интервенции.
- Овај начин на упатување за тестирање, не се однесува на итен хируршки програм.
- Начинот на закажување се одвива преку алгоритмот за тестирање преку Националниот систем за електронски евиденции во здравството и тоа најрано во временски период од 72 часа пред закажаната интервенција.
- Во временскиот период на прилагодување закажувањето е достапно и за алгоритмот со внес на дијагноза Z11.5, а по истек на истиот алгоритмот за закажување на тестирање за хируршки интервенции и ендоскопски интервенции ќе биде достапен исклучиво за дијагноза **Z11.9**
- Добивањето на резултати за тестирање на овие пациенти треба да има приоритет.

НАПОМЕНА: Измената и дополнувањето на Патеката за постапување на матични лекари за тестирање и лекување на пациенти со КОВИД-19 е веќе достапна технички во Националниот систем за електронски евиденции во здравството – Мој Термин.